

Sprengel, Bolesław

Sport w Policji Państwowej w Płocku

Notatki Płockie 48/3-196, 29-33

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SPORT W POLICJI PAŃSTWOWEJ W PŁOCKU

Już w 1920 r., prawdopodobnie z inspiracji Komen- dy Głównej Policji Państwowej (PP), zwrócono uwa- gę na znaczenie sportu dla sprawności fizycznej funk- cjonariuszy. Na łamach zawodowego periodyku „Na posterunku” zachęcano funkcjonariuszy do uprawia- nia ćwiczeń i podkreślano znaczenie sportu dla zdro- wia oraz kondycji fizycznej. Pisał o tym m.in. Janusz Ryłski w artykule „Zdrowie i siła policjanta”. Według niego najbardziej potrzebna była funkcjonariuszom umiejętność „biegania trwałego, długiego, bez zmę- czenia, gdyż policjant dopadłszy przestępcę musi mieć jeszcze siłę, aby go zatrzymać nieraz przemo- cą, musi więc stoczyć walkę”¹. Także inni publicyści za najbardziej przydatną w służbie policyjnej uważali lekką atletykę². Usportowieniem PP zajmowano się także w „Gazecie Policji Państwowej”. W 1921 r. pod- insp. Julian Jani pisał na łamach tego pisma, że „pol- icjant musi być dobrze rozwinięty, silny i wygimna- stykowany”, a „przygotowanie fizyczne funkcyj- nariuszy PP jest nie mniej ważne od przygotowania umy- słowego”. Zwrócił też uwagę na rozwój policyjnych klubów sportowych w innych krajach europejskich, wskazując na sukcesy drużyny piłki nożnej hrabstwa Kent. Opowiadał się za utworzeniem Policyjnego Związku Sportowego w Warszawie, z oddziałami w okręgach³.

Janusz Ryłski do podstawowych dyscyplin spor- towych, niezbędnych polskiemu policjantowi, zaliczył również umiejętność pływania w celu ratowania to- nących i walki wręcz w celu obezwładnienia osób agresywnych. Sport miał nie tylko poprawiać spraw- ność fizyczną policjantów, ale także uczyć ich opa- nowania i koncentracji⁴. Autorzy tekstów zachęcają- cych policjantów do podnoszenia swojej sprawności fizycznej nie kryli trudności związanych np. z koniecz- nością nabywania sprzętu sportowego i strojów do ćwiczeń. Do najkosztowniejszych dyscyplin spor- towych zaliczano wówczas tenis ziemny, hokej i wio- ślarstwo. Dlatego proponowano policjantom uprawia- nie lekkoatletyki, a zwłaszcza zachęcano do biega- nia, skakania i pływania, ponieważ te dyscypliny wy- magały niewielkich nakładów finansowych⁵.

W 1924 r. na łamach „Na posterunku” opubliko- wano cykl tekstów instruktażowych, w których opisa- no, jak samemu trenować różne dyscypliny sportu, unikając przy tym kontuzji. Teksty te oparto na publi- kacjach ppłk. dr. Osmolskiego, który wzorował się na trenerze amerykańskim, M. Murprym, przygoto- wującym w latach 1900, 1908 i 1912 olimpijską re- prezentację Stanów Zjednoczonych.

W 1923 r. Komenda Główna Policji zorganizowa-

ła w Warszawie dwumiesięczny „kurs sprawności fi- zycznej”, w którym uczestniczyło po dwóch lub trzech przodowników i posterunkowych z każdego okręgu. Program szkolenia obejmował takie przedmioty ogólnorozwojowe, jak: gimnastyka (szwedzka) i gimna- styka na przyrządach oraz gry ruchowe. Inne dyscy- pliny sportu wybrano z uwagi na ich przydatność. Z lekkiej atletyki przewidziano biegi na krótkie dystan- se, boks i judo (chwyty japońskie). Program uzupeł- niała zaliczona do sportu musztra policyjna. Absol- wenci tego kursu po powrocie do macierzystych jed- nostek mieli się zajmować wychowaniem fizycznym funkcjonariuszy⁶.

Pierwsze policyjne kluby sportowe powstały na po- czątku lat dwudziestych w woj. śląskim i we Włocław- ku w woj. warszawskim⁷. W 1923 r. Jan Misiewicz pisał na łamach „Na posterunku”, że „gdzieniegdzie tylko znajdują się policyjne kółka sportowe, tu i tam poszczególni policjanci, zamiłowani w sporcie, upra- wiają ćwiczenia fizyczne w pojedynkę, zapisując się do miejscowych towarzystw sportowych⁸. W 1924 r. powstał Policyjny Klub Sportowy w Katowicach, a mia- sto to stało się centrum sportu policyjnego na Śląsku. W 1925 r. liczba jego członków wzrosła z 300 do 650. W Warszawie Policyjny Klub Sportowy utworzono w kwietniu 1925 r., a pierwszą uprawianą w nim dys- cypliną sportu była piłka nożna⁹. Od sierpnia 1925 r. w stolicy rozpoczęły się treningi lekkoatletyczne. W tym samym roku kluby powstały także w Łodzi, Wilnie i kilku innych miastach. W 1926 r. w kraju po- wstało jeszcze 14 klubów liczących 1162 członków. W 1927 r. - 55 klubów zrzeszających 6518 członków i w 1928 r. - 34 kluby z 1600 członkami. W celu zinte- growania istniejących już klubów 14 lutego 1929 r. na wniosek nadkom. Bolesława Kusińskiego utwo- rzono Policyjny Związek Sportowy¹⁰, przemianowa- ny później na Związek Policyjnych Klubów Sporto- wych, który miał koordynować ich działalność i orga- nizować zawody ogólnopolskie i międzynarodowe.

W większości klubów dominowało zainteresowa- nie piłką nożną. Dlatego na łamach „Na posterunku” zachęcano do uprawiania także boksu, lekkoatletyki, kolarstwa, zapasów, wioślarstwa, pływania i trenowa- nia innych dyscyplin sportu, bardziej przydatnych w służbie od piłki nożnej¹¹. W PP duży nacisk kła- dziono wówczas na rozwój strzelectwa sportowego, ponieważ „świadomość przestępcy, że strzał policjan- ta jest zawsze celny, nie ośmieli go do szukania wy- ściga z opresji w ucieczce lub walce ogniowej z poli- cjan-tem”, wskazując tym samym na prewencyjne zna- czenie szkolenia strzeleckiego. Policjanci mieli tak-

że propagować strzelectwo wśród społeczeństwa w ramach przygotowań do obrony kraju przed zagrożeniem zewnętrznym¹².

Tabela 1. Policyjne Kluby Sportowe w Polsce

Sekcja:	1924	1925	1926	1927	1928	Razem
boksyrska		5	3	12	13	29
ciężkoatletyczna			1	4	4	9
gimnastyczna		1	2	12	14	29
hippiczna				3	3	6
kolarska		1	3	10	11	25
lekkoatletyczna	1	1	11	44	48	105
narciarska	1	1	3	8	8	21
piłki nożnej	1	1	6	21	26	55
pływacka	1	1	6	12	14	34
strzelecka		1	10	29	35	76
szermiercza			3	3	4	10
wioślarska		1	1	8	9	19
gier sportowych		1	3	12	13	29
tenisowa	1	1	1	1	1	5

Źródło: Opracowanie własne autora

W dniach 16-18 października 1926 r. w Warszawie odbyły się pierwsze ogólnopolskie policyjne zawody lekkoatletyczne. O randze tej imprezy świadczy objęcie nad nią patronatu przez ministra spraw wewnętrznych, Felicjana Sławoja Składkowskiego i obecność na trybunie prezydenta RP. W programie zawodów były: biegi na 100 metrów, przełajowe na 3 kilometry, chód na 5 kilometrów z obciążeniem, skoki wzwyż i w dal, rzut kulą i granatem. Program ten później uzupełniono dwoma towarzyskimi meczami piłki nożnej. Początkowo zawodnicy mieli ponosić koszty podróży i wyżywienia, a Komenda Główna PP miała im zapewnić bezpłatne zakwaterowanie w koszarach. Ostatecznie zwrócono im także koszty podróży i wypłacono diety. W zawodach uczestniczyły reprezentacje 11 okręgów. Najlepiej wypadły reprezentacje komend okręgowych: warszawskiej, łódzkiej i białostockiej¹³.

W 1927 r. w celu koordynacji sportu w Wydziale I KG PP utworzono referat policyjny, którym kierował Antoni Librach¹⁴. W tym samym roku na polecenie komendanta głównego PP skierowano po dwóch szeregowych funkcjonariuszy z każdego województwa na czteromiesięczny kurs instruktorów sprawności fizycznej do Centralnej Wojskowej Szkoły Gimnasty-

ki i Sportu w Poznaniu. Jego absolwenci mieli być kierownikami wyszkolenia fizycznego w oddziałach zwartych policji. Przewidziano też skierowanie kilku oficerów na roczny kurs. Kandydaci na kurs dla szeregowych musieli być zdrowi i nie mogli mieć przekroczonego 30 roku życia. Powinni też wcześniej uprawiać jakąś dyscyplinę sportu i zaliczyć testy sprawnościowe: skoczyć 120 cm wzwyż, 4 m w dal, w 2 minuty i 50 sekund przebiec 800 metrów, a w 15 sekund - 100 metrów oraz rzucić oburącz granatem na odległość 50 metrów.

Powiat płocki w okresie międzywojennym należał do największych w woj. warszawskim, ponieważ zajmował powierzchnię 1438 km². Rozleglejszy od niego teren zajmowały powiaty: grójecki, lipnowski, mławski, pułtuski i warszawski. W 1928 r. na tym terenie mieszkało 11.1749 osób. Ludniejsze były powiaty: błoński - 11.5594, grójecki - 12.7058, warszawski - 18.1585 i włocławski - 12.6059. Mieszkańcy przedwojennego Płocka interesowali się sportem. Dlatego w miejscowym garnizonie policyjnym rozwijał się on szybciej niż w innych powiatach. Dużą w tym była zasługa miejscowego garnizonu wojskowego. Pierwszy policyjny klub sportowy w tym województwie powstał we Włocławku. Kolejne w Płocku i Gostyninie. Nie znana jest data powstania w Płocku Policyjnego Koła Sportowego, ale już 11 listopada 1927 r. jego reprezentanci: Jan Rajewski i Aleksander Komorski uczestniczyli w powszechnych zawodach strzeleckich zorganizowanych z okazji 10-lecia odzyskania niepodległości¹⁵.

Dużym wyróżnieniem dla płockich policjantów było zorganizowanie w ich mieście w dniach 27 i 28 maja 1928 r. policyjnych zawodów woj. warszawskiego, w których uczestniczyło 30 zawodników z powiatu płockiego, 11 - z gostynińskiego i 10 - z włocławskiego. Do oceny wyników powołano niezwykle liczną komisję sędziowską, do której poproszono przedstawicieli miejscowej elity, m.in. dowódcę garnizonu wojskowego - płk. S. G. Mochackiego, jego zastępcę - ppłk. Żółkiewskiego, dowódcę 8 pap - płk. Batorego, starostę Pinakiewicza i jego zastępcę Staszewskiego, prezydenta miasta Stefana Zbrożyna¹⁶, prokuratora Dlouhy, inspektora szkolnego Bandasa, mjr. Glińskiego, komendanta Związku Strzeleckiego mjr. Kicka, instruktora wychowania fizycznego i sportu kpt. Ostrowskiego, dyrektora seminarium nauczycielskiego Augustyna, nauczycieli: Hillerównę, Zaufala, Wacława Kuleszę i Szulca oraz przedstawicieli miejscowych klubów sportowych i płockich organizacji społecznych. Tak liczny udział miejscowych notabli zapewniał imprezie wysoki prestiż.

Pierwszego dnia odbyły się zawody na strzelniczy garnizonowej. W strzelaniu z broni wojskowej wygrał policjant Woźnicki z Gostynina, uzyskując 152 pkt. W nagrodę otrzymał figurę strzelca, ufundowaną

przez komendanta powiatowego PP. W strzelaniu z broni małowadrowej na 50 m wygrał Adamczewski z Włocławka (68 pkt.) i przypadł mu puchar ufundowany przez PKS w Gostyninie. W strzelaniu na odległość 100 m wygrał Sobczyk z Gostynina (90 pkt.), za co otrzymał zegarek, których fundatorem był też PKS w Gostyninie.

Tego samego dnia odbyły się jeszcze zawody kolarskie na trasie 30 km, w których startowało 10 zawodników. Wygrał Adamczewski z Włocławka, który przebył tę trasę w czasie 1 godz. i 1 sek. Zwycięzca odebrał serwis na 6 osób ufundowany przez miejscowy Komitet Wychowania Fizycznego i Sportu. Drugi był post. Matuszczyk z Włocławka (1 godz. 1 min. i 39 sek.), który w nagrodę otrzymał zegar ufundowany przez starostę płockiego. Trzeci przybył na metę Rajewski z Płocka (1 godz. 2 min. i 32 sek.). W nagrodę przypadła mu marmurowa ozdoba na biurko od Powiatowego Komitetu PWiWF.

W marszu na 10 km w mundurach, bez obciążenia, z karabinem i ładownicą startowało 9 zawodników. Wygrał post. Nowak z Płocka (56 min. 25 sek.). W nagrodę dostał srebrną papierośnicę, ufundowaną przez komendanta woj. PP, insp. Tadeusza Tomanowskiego. Drugi był post. Karwowski z Płocka (56 min. 26 sek.). Jemu przypadł stoper od Płockiego Towarzystwa Wioślarskiego. Trzeci - st. post. Lipiński z Gostynina (56 min. 29 sek.) dostał od prezydenta Płocka figurkę górnika.

Drugiego dnia na rozmokłym po deszczu boisku miejskim odbyły się biegi na 100 m, które wygrał post. Trzeciak z Włocławka, za co dostał zegarek kieszonkowy od PKS z Płocka. W skoku wzwyż zwycięzcą został post. Jędrzejewski z Płocka, który skoczył 132 cm. Nagrodą był zegar od płockiego Towarzystwa Sportowego „Makabbi”. W skoku w dal wygrał przod. Adamczewski z Włocławka (462 cm), w pchnięciu kulą post. Knauerhaze z Włocławka (858 cm). O godz. 17⁴⁵ przerwano zawody z powodu ulewnego deszczu. Nagrody zwycięzcom wręczono w komendzie powiatowej. Zawody prowadzili kierownik komisariatu w Płocku - asp. Stefan Ruszczyński i asp. Chełmiński¹⁷. W czasie wspólnej kolacji, wydanej dla zawodników w Klubie Wioślarskim, przemówienia wygłosili komendant powiatowy kom. Lechowski i asp. Chełmiński. W sierpniu 1929 r., podczas kolejnych zawodów wojewódzkich we Włocławku, drużyna z Płocka wygrała tylko w strzelaniu¹⁸.

W 1929 r. w Komendzie Głównej PP przystąpiono do ujednoczenia statutów policyjnych klubów sportowych i scalenia istniejących organizacji w jedno ogólnopolskie stowarzyszenie zajmujące się wychowaniem fizycznym oraz kulturą i oświatą. Organizacja ta miała umożliwiać policjantom dokształcanie się, zakładanie kół teatralnych i bibliotek, popularyzowanie gry w szachy, turystyki, integrację rodzin funkcjo-

nariuszy, krzewienie wśród nich patriotyzmu, zapraszanie na spotkania prelegentów i treningi sportowe. Zajmowałyby się tym sekcje, np. lekkoatletyczna, biblioteczna, śpiewu, muzyczna i inne¹⁹.

W roku następnym w KG PP podjęto decyzję o upowszechnieniu sportu wśród policjantów. W piśmie okólnym komendanta głównego z 8 kwietnia 1930 r. stwierdzono, że „urządzone dotychczas ogólnokrajowe i wojewódzkie zawody sportowe PP poza czynnikiem sportowym nosiły charakter wybitnie reprezentacyjno-propagandowy, mający na celu zbliżenie policji do społeczeństwa. Dzisiaj, gdy cel ten został częściowo osiągnięty, należy przystąpić do samego zagadnienia sportu w policji. Wszelkie zawody i imprezy sportowe należy traktować w ten sposób, aby one były sprawdzianem rzetelnej pracy sportowej, prowadzonej nie z rozkazu i nie dla reklamy i efektów, lecz wyłącznie pod hasłem „sport dla sportu i zdrowia”. Dalej wskazano, że nie chodzi o sport wyczynowy, ale masowy, uprawiany dla zachowania zdrowia i kondycji fizycznej, niezależnie od wieku²⁰.

Do zadań reaktywowanego w 1936 r. w Wydziale I KG PP referatu wychowania fizycznego należało:

1. Opracowanie wytycznych, programów, regulaminów i instrukcji normujących pracę wf. w jednostkach policji.
2. Wyszkolenie oficerów i szeregowych na instruktorów wf., którzy będą prowadzić pracę w jednostkach i Policyjnych Klubach Sportowych.
3. Opracowanie jednolitego statutu dla wszystkich PKS-ów i wskazówek dla prowadzenia właściwej pracy sportowej na terenie klubów.
4. Organizowanie zawodów i imprez sportowych oraz udział policji w ogólnopolskich zawodach sportowych.
5. Stały kontakt z Państwowym Urzędem Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego oraz zbliżenie policji do wojskowych i cywilnych jednostek sportowych dla podniesienia współpracy sportowo-towarzystwej²¹.

W komendach wojewódzkich i szkołach policyjnych powołano kierowników wychowania fizycznego, którzy musieli mieć uprawnienia instruktorów, a w większych komendach miejskich i powiatowych instruktorów posiadających ukończone 5-miesięczne kursy w CIWF.

W latach trzydziestych policyjne kluby sportowe mogły zreszta oprócz policjantów także członków ich rodzin, a „dla ożywienia życia towarzyskiego szczególnie w jednostkach prowincjonalnych” powinny „dążyć do zjednywania sobie członków-sympatyków spośród miejscowego społeczeństwa”. Kluby miały także zajmować się „utrwaleniem spistości koleżeńskiej i towarzyskiej” w policji. Tam, gdzie z uwagi na zbyt małą liczbę policjantów nie można było utworzyć klubu, filii ani koła, funkcjonariusze mieli

wstępować do cywilnych organizacji sportowych. W miastach, w których było kilka jednostek policyjnych, powinni zrzeszać się w jedną organizację sportową. Kluby zobowiązywano do współpracy z Okręgowymi Urzędami i Ośrodkami Wychowania Fizycznego oraz korzystania z pomocy ich instruktorów podczas treningów. Wprowadzono jednolity statut oraz barwy i stroje dla wszystkich policyjnych klubów sportowych. Akceptowano uprawianie przez policjantów wszystkich dyscyplin sportowych, ale szczególny nacisk kładziono na uznane za najbardziej przydatne w czasie służby strzelectwo, kolarstwo, pływanie, wioślarstwo, narciarstwo, lekkoatletykę i pięściarstwo. Zwracano uwagę, aby składki członkowskie nie obciążały zbyt mocno budżetów. W jednostkach, gdzie do PKS należeli wszyscy policjanci, nie powinny one przekraczać 50 groszy²².

Pierwszy okres istnienia plockiego policyjnego powiatowego klubu sportowego zakończył się jego likwidacją 26 marca 1930 r. Równocześnie zamknięto w plockim komisariacie bibliotekę liczącą 260 tomów, która stanowiła integralną część klubu. W bibliotece było także radio „starego typu - na akumulator i baterię”, które nie spełniało swojej roli „ze względu na nieumiejętność obchodzenia się z nim wobec zbyt skomplikowanej struktury”. Po likwidacji klubu część inwentarza przekazano do Centralnego Policyjnego Klubu Sportowego woj. warszawskiego. Na miejscu powołano stowarzyszenie Biblioteka PP pow. plockiego i m. Płocka, która działała na podstawie statutu zatwierdzonego przez województwo warszawskie i miała zadania kulturalno-oświatowe. Członkami zarządu zostali: podkom. Stankiewicz, kierownik komisariatu - prezes, st. przod. Bucha - wiceprezes, post. Niwiński²³ - wiceprezes, przod. Jedwabny - sekretarz, post. Łazicki - skarbnik oraz post. Karwowski i Matczak. Biblioteka zorganizowała dwie majówki, trzy przedstawienia teatralne w teatrze miejskim oraz festiwal, na którego temat brak bliższych danych. Między innymi 6 lipca 1930 r. Rodzina Policyjna i policyjna biblioteka zorganizowały wycieczkę do lasu w Brwilnie. Z wycieczki uzyskano 1432,21 zł dochodu²⁴. Zebrane podczas tych imprez pieniądze pozwoliły na kupno trzylampowego radia z zasilaniem z sieci głośnikiem, 555 tomów oprawionych nowych książek, a ponadto oszkloną szafę biblioteczną. Ponadto kupiono podręczniki do historii, geografii i mapy Polski dla komisariatu i wszystkich posterunków w powiecie. Bibliotekę wyposażono w podręczną apteczkę, szafkę na ręczniki, szczotki itp. oraz plansze do gry w szachy, domino, warcaby, loteryjkę oraz karty itp. Biblioteka organizowała wspólnie z Kołem Rodziny Policyjnej w Płocku także inne imprezy, a dochodami dzieliła się po połowie. Od 26 marca 1930 r. do 31 grudnia 1930 r. przychód biblioteki wynosił 7747,51 zł, w tym: 797,90 zł ze składek członkowskich, 1036 zł

z darowizn, 2147,78 z organizowanych imprez oraz 3765,85 zł z innych źródeł. Natomiast rozchody wyniosły 7739,49 zł., w tym największą pozycję stanowiły inwestycje oraz ofiary na cele kulturalno-społeczne, na które przeznaczono 7011,89 zł. Spłata pożyczki pochłonęła 727,60 zł.²⁵

Po likwidacji PKS w woj. warszawskim bardzo szybko przystąpiono do reaktywowania policyjnego sportu przez utworzenie jednego Centralnego Policyjnego Klubu Sportowego woj. warszawskiego, a we wszystkich powiatach policyjnych kół sportowych. Już 25 stycznia 1930 r. odbyło się zebranie organizacyjne delegatów ze wszystkich komend w woj. warszawskim. Uczestniczył w nim komendant wojewódzki PP insp. Tadeusz Tomanowski. W skład zarządu weszli: nadkom. W. Szatkow - prezes z komendy wojewódzkiej i członkowie: kom. Edmund Kosim z Grodziska Mazowieckiego, kom. Jan Bober z Włocławka, pomocnik referenta T. Borzęcki, st. przod. S. Kostrzyco i st. przod. Kowalewski²⁶. CPKS rozpoczął swoją działalność, nie mając żadnych środków oprócz składek członkowskich. W 1931 r. klub liczył 1260 członków. Utworzono w nim sekcje: strzeleckie, kolarskie, piłki nożnej, marszowe, wioślarskie, lekkoatletyczne, tenisowe i szermiercze. Największą popularnością cieszyły się: strzeleckie, kolarskie, marszowe i piłki nożnej. W 1931 r. policyjni piłkarze rozegrali 11 meczy towarzyskich z drużynami klasy B i C, wygrywając je wynikiem 34:28. Piechurzy 19 marca 1930 i 1931 uczestniczyli w tradycyjnym marszu z Sulejówka do Belwederu.

Od 3 do 11 maja 1930 r. w Płocku odbyły się III Okręgowe Zawody Strzeleckie z broni małokalibrowej, w których policjanci zajęli jedną pierwszą, dwie drugie, dwie trzecie i dwie czwarte nagrody²⁷. W 1932 r., podczas strzeleckich zawodów drużynowych o mistrzostwo pow. plockiego w strzelaniu 12-osobowy zespół policyjny zajął pierwsze miejsce. Indywidualnie wygrał post. J. Rajewski z komisariatu w Płocku, a III i IV - st. post. Aleksander Komorowski i post. Pucek z tej samej jednostki.

W 1932 r. st. post. Aleksander Komorowski, st. post. Jan Rajewski i post. Feliks Pucek uzyskali odznakę strzelecką II klasy. Odznakę III klasy otrzymało 10 szeregowych. W 1932 r. do zawodów o Państwową Odznakę Sportową ubiegało się 18 szeregowych, z tego 4 uzyskało złotą, 8 - srebrną, a 2 - brązową²⁸. W 1936 r. 43 policjantów (60%) z pow. plockiego posiadało POS, co sytuowało ten powiat na 12 miejscu. W całym województwie zdobyło ją 1079 (73%)²⁹.

W dniach 4-11 października 1936 r. na plockim boisku Komenda Powiatowa Związku Strzeleckiego zorganizowała powiatowe mistrzostwa strzeleckie, w których uczestniczyło 5 zespołów: Związku Strzeleckiego, Policyjnego Klubu Sportowego, Poczтового Przystosobienia Wojskowego, Związku Harcerstwa Polskiego i Związku Rezerwistów. Zwyciężyła

reprezentacja PKS w składzie: st. przod. Leon Jedwabny, przod. Aleksander Komorowski, st. post. Kazimierz Osirski, post. Jan Rajewski, post. Feliks Pucek. Indywidualnie najlepszy był post. Rajewski³⁰.

13 czerwca 1937 r. na stadionie miejskim odbyły się strzeleckie mistrzostwa powiatu. Uczestniczyły w nich m.in. reprezentacje Związku Strzeleckiego, Poczтового Przynsposobienia Wojskowego. Wygrała reprezentacja Policyjnego Klubu Sportowego w składzie: przod. Komorowski, st. post. Pucek i post. Rajewski. Ponieważ wygrali trzeci raz z rzędu, nagroda w postaci brązowego strzelca przeszła w ich posiadanie na stałe³¹.

27 maja 1939 r. otworzono i poświęcono przystań PKS w Płocku. Poświęcenia dokonał ks. Zalewski w obecności starosty powiatowego Rożałowskiego i przewodniczącej KRP Wandy Gąsiewiczowej, kierownika komisariatu asp. Obrębskiego, przedstawiciele władz samorządowych, prasy i gości. Komentant pow. nadkom. Marian Gąsiewicz w przemówieniu dziękował wszystkim, którzy przyczynili się do budowy i wykończenia przystani. Miała ona służyć bezpieczeństwu i być miejscem wypoczynku policjantów i ich rodzin. Po poświęceniu odbyła się defilada kajaków i łodzi motorowych, a Gąsiewiczowa przyjęła gości lampką wina³².

PRZYPISY

- 1 J. Ryłski, *Zdrowie i siła policjanta*, [w:] „Na posterunku”, 1920, nr 4 z 1920 r., s. 58;
- 2 A. B., *Wychowanie fizyczne*, [w:] „Na posterunku”, nr 31 z 1924, s. 671;
- 3 „Gazeta Policji Państwowej”, nr 51 z 1921 r.;
- 4 A. B., *Wychowanie fizyczne*, [w:] „Na posterunku”, nr 36 z 1924, s. 791;
- 5 „Na posterunku”, nr 16 z 1923 r., s. 253;
- 6 J. Misiewicz, *Wychowanie...*, s. 166-167;
- 7 R. Jarzębowski w pracy *Włocławski sport*, Włocławek 1992, podaje na str. 35, że PKS we Włocławku powstał w 1928, a nieco dalej, że w połowie lat trzydziestych i dysponował lokalem przy ul. Kaliskiej oraz przystanią. Miał też korzystać z boiska do ćwiczeń miejscowej straży. Z uwagi na popularność wioślarstwa we Włocławku w PKS istniała także sekcja wioślarstwa (s. 263).
- 8 J. Misiewicz, *Wychowanie sportowe policji*, [w:] „Na posterunku”, nr 11, s. 166;
- 9 A. B. *Policyjny Klub Sportowy w Warszawie*, [w:] „Na posterunku”, nr 30 z 1925r., s. 570;
- 10 *Tworzenie Policyjnego Związku Sportowego*, [w:] „Na posterunku”, nr 19 z 1929 r., s. 292;
- 11 A. B., *Rozwój policyjnych klubów piłkarskich*, [w:] „Na posterunku”, nr 42 z 1925 r., s. 762; *Z działalności „Policyjnego Koła Sportowego”* - Warszawa, [w:] „Na posterunku”, nr 28 z 1926 r., s. 537; W powstałych w 1926 r. pierwszych klubach w woj. krakowskim w Krakowie i Zakopanem były sekcje piłki nożnej i lekkiej atletyki. „Na posterunku”, nr 29 z 1927 r., s. 451;
- 12 F. Zdzisławski, *Sport strzelecki*, [w:] „Na posterunku”, nr 32 z 1933 r., s. 501-503;
- 13 W. Sobolewski, *I zawody sportowe Korpusu Policji Państw.*, [w:] „Na posterunku” nr 42 z 1926 r., s. 751-752; *Pierwsze policyjne zawody sportowe*, [w:] „Na posterunku”, nr 29 z 1926 r., s. 561; *Policyjne zawody sportowe*, [w:] „Na posterunku”, nr 31 z 1926 r., s. 601; *Pierwsze policyjne zawody sportowe*, [w:] „Na posterunku”, nr 39 z 1926 r., s. 712; „Gazeta Administracji i Policji Państwowej”, nr 43 z 1926 r.;
- 14 „Na posterunku”, nr 29 s. 461 i nr 30, s. 476 z 1927 r.;
- 15 „Dziennik Płocki”, nr 292 z 18 grudnia 1928;
- 16 Stefan Zbrożyna była prezydentem Płocka w latach 1926-1929. J. Stefański, *Płock od A do Z*, Płock, 1995, s. 344;
- 17 *Policyjne zawody sportowe woj. warszawskiego*, [w:] „Na posterunku” 1928, nr 27, s. 429-430;
- 18 *Z zawodów eliminacyjnych PP woj. warszawskiego*, [w:] „Na posterunku” 1929, nr 36, s. 565;
- 19 *Ujednostajnienie pracy Policyjnych Klubów Sportowych*, [w:] „Na posterunku” 1929, nr 46, s. 725;
- 20 AP Bydgoszcz, KP PP w Sępólnie, sygn. 1;
- 21 *Organizacja wychowania fizycznego i sportu w Policji*, [w:] „Na posterunku”, nr 24 1936 r., s. 401;
- 22 W. R. Staniszewski, *Wychowanie fizyczne w Policji*, [w:] „Na posterunku”, nr 21 z 1938 r., s. 492-496;
- 23 Prawdopodobnie był to st. post. Henryk Niwiński z PP w Grodzisku Mazowieckim, zamordowany w Twerze, [w:] *Naznaczeni piętnem Ostaszkowa. Wykazy jeńców obozu ostaszковского i ich rodzin*, Warszawa 2000, s. 105;
- 24 *Z działalności Koła Rodziny Policyjnej i biblioteki pow. płockiego*, [w:] „Na posterunku”, 1930, nr 31, s. 611;
- 25 *Z działalności Biblioteki Policyjnej powiatu płockiego i m. Płocka*, [w:] „Na posterunku”, 1931, nr 9, s. 171-172;
- 26 *Policyjny Klub Sportowy woj. warszawskiego*, [w:] „Na posterunku”, 1930, nr 8, s. 158;
- 27 *Z działalności Policyjnego Klubu Sportowego woj. warszawskiego*, [w:] „Na posterunku”, 1931, nr 23, s. 437;
- 28 *Z policyjnego Koła Sportowego w Płocku*, [w:] „Na posterunku”, 1932, nr 29, s. 458;
- 29 *Sport strzelecki w woj. warszawskim*, [w:] „Na posterunku”, nr 50, 1936, s. 937;
- 30 *Zawody strzeleckie o mistrzostwo pow. płockiego*, [w:] „Na posterunku”, nr 48, 1936, s. 891;
- 31 *Zawody strzeleckie o mistrzostwo pow. płockiego*, [w:] „Na posterunku”, 1937, nr 29, s. 6878;
- 32 *Otwarcie przystani PKS w Płocku*, [w:] „Na posterunku”, 1939, nr 27, s. 639;